

september - november 2013

Dengang bispedømmet var mindre end provstiet

Jørgen Hansen, den sidste biskop over Als og Ærø 1848-64

Ved bispeindsættelsen i maj kunne vi fejre, at vi med Marianne Christiansen har fået en ny biskop i Haderslev Stift – et stift, som flere i bispevalgkampen kaldte for et paradisisk stift sammenlignet med de andre stifter i landet. Men selv om man er glad for sit stift, er det store ord, man nok gør kloget i at tage med et par gran salt og hellere lade andre om den slags blomstrende ros. Hvad Haderslev Stift til gengæld ikke kan løbe fra er, at det er det yngste stift her i landet. Det blev oprettet i 1922 og skulle varetage administrationen og det kirkelige tilsyn med de nye sogne i den østlige del af Sønderjylland, der var kommet tilbage efter genforeningen - fra Bov i syd og til Hedensted i nord. Haderslev Stift er dermed også et af de længste stifter i landet. Men her på Als kan vi altså også sætte stiftsrekorder. I tiden fra 1819-1864 fandtes Europas vel nok mindste bispedømme Als-Ærø med i alt 18 sogne - 12 på Als og 6 på Ærø - altså langt mindre end de 26 sogne, som Sønderborg Provsti tæller i dag!

Men hvad er så grunden bagved bekendtskabet til dette mindste og kortest eksisterende bispedømme?

Svaret har, som det sikkert ikke kan overraske nogen, sin baggrund i et forsøg fra den danske regering på at forenkle de indviklede administrative forhold i hertugdømmerne Slesvig og Holsten og specielt Als og Ærø, der begge hørte under augustenburgernes jordbesiddelser, sidstnævnte dog kun delvist, da den anden halvdel af øerne hørte under Den danske Krone.

Problemet bestod i, at under et rent dansk styre ville de augustenburgske hertuger miste deres særlige fyrstelige rettigheder og kun være almindelige godsejere, mens Ærø under rent dansk styre ville få en dårligere økonomi på

grund af omlægning af jordskatter.

Men blev øerne både kirkeligt og verdsligt ledet under slesvigsk styre, ville det føre til alvorlige sprogproblemer, da både undervisningssproget og kirkesproget var dansk. Og enden på det hele blev så, at man oprettede bispedømmet i 1819 som en slags mellemting ud fra sproghensynet og hensynet til det administrative, så kirke- og undervisningssproget forsat kunne være dansk, mens den civilretslige status i alle andre henseender var underlagt Slesvig.

Til embedet ville den danske regering gerne have en dygtig teolog og en, som kunne fremme det danske sprog og kulturliv.

Det første valg faldt på professor ved Kbh.s universitet Peder Krøg Meyer, der i 1815 var blevet dr. theol. på en afhandling om den oldkirkelige Arnobius – en afhandling, som også i udlandet nød stor anerkendelse. Men inden han kunne nå at tiltræde sit embede, døde han den 24. juni 1819 af kræft.

Den næste i rækken blev Stephan Tetens, der ellers lige var blevet udnævnt som biskop over Ribe Stift, og som kom fra en stilling som stiftsprovst i Odense, hvor han bl.a. konfirmerede H.C. Andersen og fik indflydelse på hans opfattelse af kristendommen. Teologisk set var han rationalist, men også meget bibeltro – en mærkværdig blanding, som Tetens søgte at forene gennem en omskrivning af bibeltekster, så det hverken stred mod fornuften eller bibelen i bogstavelig forstand, noget han gav udtryk for sin i bog *Mærkværdigheder i Jesu liv* fra 1825, hvis indhold N.F.S. Grundtvig i sin kamp mod rationalismen kritiserede kraftigt.

Tetens var derudover meget socialt engageret og var også meget loyal mod den danske krone. Det sidste betød, at han til sidst i sin embedsperiode kom så meget på kant med hertugen, som gerne ville trække i slesvigsk retning, at hertugen omtalte ham som "en hul, listig gejstlig, som søger at tiltrække sig saa megen Magt som muligt", og på et tidspunkt gav udtryk for, at han ville slå Tetens ihjel med ordene: "Die Welt sollte sehen, dass man einen Lump mit einer Ohrfeige todt schlagen konnte".

Så galt gik det dog ikke, men i 1847 trak han sig så som 74-årig tilbage fra sit embede og flyttede til København, hvor han døde i 1855.

Som den sidste biskop i det lille bispedømme fik Jørgen Hansen tildelt sit embede i 1848. Han var en begavet smedesøn fra Tandslet (Østergård på Mommarkvej). Han gik op til studentereksamen hos pastor Sabroe i byen og blev efter kun 4 års studier teolog i 1823 og sognepræst i 1828 i Ballum, hvor han kæmpede mod moralsk forfald og tiggeri og derfor også stod for oprettelsen af et fattighus til afhjælpning af fattigdom i sognet. Han blev i 1830 udnævnt af hertugen til

sognepræst i Notmark, men kom hurtigt til at synes, at hertugen undertrykte folket. Derfor var han også glad, da han i 1845 fik Egen som præsteembede, som var et embede under den danske krone og ikke hørte under hertugens besiddelse. I 1848 var han så klar til at overtage embedet i det lille bispedømme. Men på grund af krigen kunne han først blive ordineret af J. P. Mynster året efter – Den Mynster, som dette års 200-års jubilar Søren Kierkegaard i 1854 og frem til sin død i 1855 indledte sin kirkekamp imod.

Fortsættes på Lysabild-Kegnæs-pastoratsiderne

Redaktøren skriver

Dette er desværre det sidste kirkeblad med mig som redaktør, da jeg på grund af sygdom ikke længere er i stand til at varetage opgaven.

Heldigvis har det været muligt at finde en kompetent afløser, og det er Preben Bonde fra Tandslet. Han har e-mail adresse bonde@tandslet.dk. Jeg ønsker ham al mulig held og lykke med opgaven.

Jeg vil gerne sige tak for en spændende tid som redaktør, hvor jeg både har fået mange positive tilkendegivelser - men også nogle negative, når kirkebladet ikke nåede ud til alle.

Preben Thessen

Gudstjenester på Hørup Plejecenter

05. september Agnete Raahauge

19. september Leif Jordt

03. oktober Agnete Raahauge

17. oktober Hans Havelund

31. oktober Leif Jordt

14. november Agnete Raahauge

28. november Hans Havelund

12. december Agnete Raahauge

- normalt kl. 10.30!

Der er altergang ved den første gudstjeneste i hver måned.

Kirkebil

De, der ønsker at benytte kirke bilen, skal ringe senest dagen før på tlf.:
- Hørup, Kegnes og Lysabild: 74404446
- Tandslet: 74407817

*Bemærk, at kirke bilen kan benyttes til alle gudstjenester eller arrangementer i kirken.
Den er der til det samme!*

Hørup Sogn

Gudstjenester

Altergang markeres med *

SEPTEMBER

Søndag d. 01. kl. 09.30 Leif Jordt

14.s.e.trin.

Søndag d. 08. kl. 10.00 *

15.s.e.trin.

Søndag d. 15. kl. 10.00

16.s.e.trin.

Søndag d. 22. kl. 10.00 Høstgudstjeneste

17.s.e.trin. *

Søndag d. 29. kl. 10.00 *

18.s.e.trin.

OKTOBER

Oktoberbillede af Fritz Syberg

Søndag d. 06. kl. 09.30

19.s.e.trin.

Søndag d. 13. kl. 10.00 *

20.s.e.trin.

Søndag d. 20. kl. 09.30 Leif Jordt

21.s.e.trin.

Søndag d. 27. kl. 10.00 *

22.s.e.trin.

NOVEMBER

Søndag d. 03. kl. 10.00 Navnene læses

Allehelgensdag op på sognets døde i løbet af året *

Søndag d. 10. kl. 10.00 Kransenedlæggelse ved mindestenen for de faldne i 1. verdenskrig
24.s.e.trin.

Søndag d. 17. kl. 10.00 *

25.s.e.trin.

Søndag d. 24. kl. 10.00 Leif Jordt

Sidste søndag i kirkeåret

DECEMBER

Søndag d. 01. kl. 10.00 *

1.s. i advent

Siden sidst

Døbte:

Silke Weinkauff Jespersen, Kirke Hørupvej 21.

Karla Minke Saxtorph, Østervej 9.

Caroline Skovmand Petersen, Kyshøj 18.

Frederik Gregers Iversen, Trompeterager 13.

Simon Aagaard Christensen, Ottemosevej 19, Vollerup.

Begravede eller bisatte:

Solvejg Dybvad Pedersen, Hørup Bygade 44 C, 5.

Anna Marie Christine Jensen, Dalsmark 13, 17, Gråsten.

Inge Lise Clausen, Kærløkke 17.

Bent Lauridsen Holm, Mommarkvej 232, st.

Ragnhild Kjørvel, Hørup Bygade 44 A, 17.

Hans Laue Petersen, Toften 39.

Regine Christensen, Askerøj 1, 14.

Det sker

Vinterens foredrag:

Foredragene bliver holdt i præstegårdens konfirmandstue kl. 19.30.

Der er gratis adgang, men kaffe og kage koster 20 kr.

Torsdag den 7. november

Henrik Gade Jensen: Civilsamfundet før velfærdsstaten

Henrik Gade Jensen er magister i filosofi og

har i en årrække været en flittig skribent og debattør. I 2011 blev han teolog og er nu sognepræst på Lolland.

I 2011 udgav han bogen: "Menneskekærlighedens værk", som handler om det stærke netværk af private hjælpsomhedsinitiativer, der eksisterede, før staten overtog omsorgen for borgerne. Især i kirkelige kredse fandt der et omfattende frivilligt hjælpearbejde sted; bl.a. byggede Det københavnske Kirkefond kirker for privat indsamlede midler og oprettede menighedsplejer i tilknytning hertil. En særlig hyldest giver bogen til de fromme kvinder, der ofte nedladende er blevet kaldt "hattedamerne", men hvis foretagsomhed var af uvurderlig betydning for fattige og nødstedte.

Foredraget handler om det frivillige hjælpearbejdes betydning for velfærdsstaten.

Torsdag den 10. april 2014

Henrik Jensen: 1.verdenskrig og det faderløse samfund.

Henrik Jensen er historiker, lektor på Roskilde Universitet og forfatter til bl.a. bøgerne "Ofrets århundrede", "Det faderløse samfund" og "Et ordentligt menneske".

Hovedtemaet i disse bøger, og i foredraget,

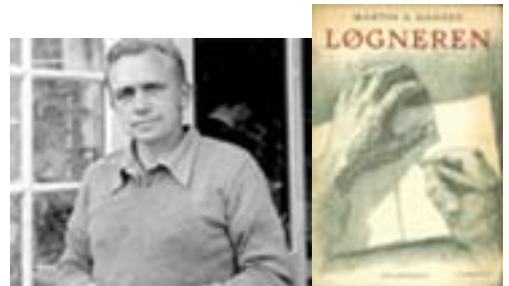
er det tab af autoritet, der skete efter 1. verdenskrig. Den generation af unge mænd, der steg op af skyttegravene i november 1918, og som havde været vidner til deres kammeraters død i tusindtal, havde mistet enhver tiltro til deres fædres autoritet, for det var fædrene, der havde troet på og erklæret krigen.

Det gav grundstødet til fædrenes myndighed overhovedet i det 20.århundrede og førte til slægtled, der hævdede sig ved at have ondt af sig selv. Uden nogen autoritet over os, der kræver, at vi skal være "ordentlige mennesker", blev det fineste et menneske kunne være at være offer og genstand for andres medynk.

Studiekreds

Onsdagene den 18. sep., den 9. okt. og den 13. nov. kl. 19.30

Martin A. Hansen: Løgneren

I 1950 lagde Martin A. Hansens radioføljeton, dagbogsromanen "Løgneren", gaderne øde, når et nyt afsnit blev læst i radioen. I dag er Martin A. Hansen, som indtil 1970erne blev læst flittigt, næsten en af den danske litteraturs glemte forfattere.

Men hvis man går ud fra en såre almindelig overbevisning om, at tiden er løbet fra kirke, kristendom og bundethed til Danmark, så er Martin A. Hansen en usamtidig forfatter, for hans forfatterskab er kristent og præget af Martin A. Hansens bundethed til dansk almuetradition.

Vi læser "Løgneren" over tre onsdage i efteråret. Alle er velkomne, og det er ikke en forudsætning for at deltage, at man har læst romanen.

Studiekredsen foregår i præstegårdens dagligstue.

Salmesangsafte

Onsdag den 23. oktober kl. 19.30 i konfirmandstuen

Hans Adolf Brorson

Brorson (1694 – 1764) er Sønderjyllands salmedigter – født og opvokset i Randerup nord for Tønder, præst i Tønder og siden biskop i Ribe.

Brorson er også inderlighedens salmedigter, præget som han var af pietismen, og en digter med stor poetisk ynde.

Vi synger et udvalg af hans salmer, og jeg fortæller om hans liv og betydning i samtid og eftertid.

Adventsafte

Tirsdag den 3. december kl. 19 i kirken

Også i år holder vi adventsaften i kirken med korsang, krybbespil og luciaoptog.

Fyraftenssang

Vi synger efter højskolesangbogen fra kl. 17.30 til kl. 18 den torsdage den 5.9.; 3.10.; 31.10. og 3.12.

Menighedsrådsmøder

Der holdes offentligt menighedsrådsmøde i konfirmandstuen kl. 18.30 på følgende datoer:

- Torsdag den 26. september.
- Torsdag den 24. oktober.
- Torsdag den 21. november.

Kirkekorene

Hørup kirkes Børne-Ungdomskor er på pladsen igen efter sommerpausen.

Går du i 5. klasse eller derover, eller har du sunget i kor før, må du gerne ringe på tlf. 61307446 eller komme forbi til en korprøve. Du kan stadig nå at være med. Vi øver torsdage kl. 16.00 – 17.25, og når du er optaget i koret, får du løn for at synge.

Et nyt begynderkor starter torsdag den 12. september kl. 15 – 15.45.

Går du i 3. klasse eller derover og har lyst til at synge i kirkekor, kan du ringe til Hannelore på tlf. 61307446, eller du kan bare komme op i kirken den dag.

Til begynderkoret er der ingen optagelsesprøve, alle kan være med.

Efter et stykke tid kan du måske rykke op i Ungdomskoret. Her skal du bestå en optagelsesprøve, og vi tager en samtale om, hvad det betyder at gå i Ungdomskoret.

Jeg har delt sedler ud på skolen. Har du ikke set dem, spørg på skolen.

Café - Koncert i Hørup Præstegårdslade

Onsdag den 11. september kl. 19.00

Vi gentager successen fra sidste år. Vi er glade for, at Niels Refskou og Karsten Munk atter har tilrettelagt en aften med sang og klaver for os. Der vil være fællessang, danske sange, salmer, viser og udtog fra opera-arianer.

Der er indlagt en pause, hvor der er tid til at nyde kaffe og det i dagens anledning udvidede kagebord.

Alle er velkomne til denne festlige aften. Prisen for kaffe og kage er 25 kr.

Hørup kirkes Ad-hoc Voksenkor

Igen er det lykkedes at samle en flok frivillige, der har lyst og tid til at bruge et par timer på at øve sammen et par fredage og lørdage. Det er vi meget glade for.

Koret vil synge for på salmerne og synge 2 korsatser til ind- og udgang til vores høstgudstjeneste den 22. september. Sammen med den smukt høst-pyntede kirke vil koret medvirke til at gøre denne gudstjeneste ekstra festlig.

Kegnæs Sogn

Gudstjenester

SEPTEMBER

Søndag d. 01. kl. 11.00

14.s.e.trin.

Søndag d. 08. kl. 09.30

15.s.e.trin.

Søndag d. 15. kl. 14.00 Høstgudstjeneste

16.s.e.trin.

Søndag d. 22. kl. 11.00

17.s.e.trin.

Søndag d. 29. kl. 09.30

18.s.e.trin.

OKTOBER

Søndag d. 06. kl. 19.00 Agnete Raahauge

19.s.e.trin.

Søndag d. 13. kl. 11.00

20.s.e.trin.

Søndag d. 20. kl. 09.30

21.s.e.trin.

Søndag d. 27. kl. 11.00

22.s.e.trin.

NOVEMBER

Søndag d. 03. kl. 11.00

Allehelgensdag

Onsdag d. 06. kl. 19.00 Hubertusmesse

Søndag d. 10. kl. 09.30

24.s.e.trin.

Søndag d. 17. kl. 11.00

25.s.e.trin.

Søndag d. 24. kl. 09.30

Sidste søndag i kirkeåret

DECEMBER

Søndag d. 01. kl. 11.00

1.s. i advent

Siden sidst

Døbte:

Eva Del Pin Perregaard, Ll. Sct. Peder Stræde 2, Viborg.

Døde og begravede:

Harald Golles, Strandgårdsvej 2, Bredsten.

"Ej blot til pynt"

I de fleste kirker syd for Kongeåen, i Sønderjylland og på Als, er klingpungen dekorativt ophængt i kirkerummet som et minde om en svunden indsamlingspraksis i menighederne. Således er det ikke på Kegnæs.

Her bliver klingpungen eller klingbeutelen, som den også kaldes, stadig båret rundt i kirken under den første salme i gudstjenesten. Til gengæld hænger den til daglig på et søm bag alteret. Hos os er det en brugsgenstand. Der er vist kun en enkelt kirke nær Rødding, der ligesom Kegnæs har bevaret traditionen. I Tandslet benyttes klingpungen en gang årligt ved høstkollekten. Men indtil genforeningen i 1920 var klingpungen almindeligt brugt i de alsiske og sønderjyske landsdele.

Traditionen med indsamling til de fattigste går helt tilbage til de tidligste kristne menigheder, som Paulus grundlagde i Lilleasien og Grækenland. I 1. Korintherbrev skriver Paulus således: "På den første dag i ugen (søndag) skal I hver især samle sammen og lægge så meget til side, som han har råd til..." Det var inspireret af den jødiske fattigforsorg for faderløse og enker.

Fortsættes på Lysabild-Kegnæs-pastoratsiderne

Lysabild Sogn

Gudstjenester

SEPTEMBER

Søndag d. 01. kl. 09.30

14.s.e.trin.

Søndag d. 08. kl. 19.00 Agnete Raahauge

15.s.e.trin.

Søndag d. 15. kl. 11.00 Høstgudstjeneste

16.s.e.trin.

Søndag d. 22. kl. 09.30

17.s.e.trin.

Søndag d. 29. kl. 11.00

18.s.e.trin.

OKTOBER

Søndag d. 06. kl. 11.00 Agnete Raahauge

19.s.e.trin.

Søndag d. 13. kl. 09.30

20.s.e.trin.

Søndag d. 20. kl. 11.00

21.s.e.trin.

Søndag d. 27. kl. 09.30

22.s.e.trin.

NOVEMBER

Søndag d. 03. kl. 19.00 Musikgudstjeneste

Allehelgensdag

Søndag d. 10. kl. 11.00

24.s.e.trin.

Søndag d. 17. kl. 19.00 Hubertusmesse

25.s.e.trin.

Søndag d. 24. kl. 11.00

Sidste søndag i kirkeåret

DECEMBER

Søndag d. 01. kl. 09.30

1.s. i advent

Altergang ved gudstjenester kl. 11.00.

Siden sidst

Døbte:

Kirstine Mira Mitzi Bech, Kirke Hørupvej 14.

Viede og kirkeligt velsignede:

Lourdes Genova Sabado og Thomas Have
Henricksen, Lillehave 53.

Døde og begravede:

Per Christian Andersen, Fasanvej 1.
Hans Elholm Bonde, Skovbyvej 82.
Carsten Svane, Vibøgevej 16.
Peter Bruhn, Lillehave 49.

Menighedsrådsmøder

Der afholdes offentlige menighedsrådsmøder kl. 19.00:

- Onsdag den 11. september
- Onsdag den 9. oktober
- Onsdag den 13. november
- Onsdag den 4. december

Helligblodsmarked 2013

Igen i år bliver der afholdt høstmarked ved Lysabild Præstegård. Det er fjerde år, vi genopliver den middelalderlige markedstradition i Lysabild. Markedet åbner lørdag den 14. september kl. 11.00. Der bliver salg fra diverse boder og studepladser, korkoncert i kirken og meget andet.

Markedsdagen slutter kl. 16.30, hvorefter der bliver mulighed for fællesspisning i teltet på gårdspladsen. Søndag den 15. september afsluttes markedet med høstgudstjeneste i Lysabild Kirke kl. 11.00.

Lysabild - Kegnæs Pastorat

Dengang bispedømmet var mindre end provstiet

Fortsat fra side 2

Kierkegaard begyndte ganske vidst først sin kirkekamp mod Mynster efter hans død. Men alt hvad han stod for, og hvad hans efterfølger Martensen søgte at føre videre i samme rationalistiske ånd, var det Kierkegaard søgte at bekrige. Han syntes, at præsterne på hans tid savnede lidenskab og alvor for evangeliet.

Jørgen Hansen var rationalist, men bestemt ikke en verdensfjern en af slagsen. Både personligt, religiøst og praktisk kom hans sans for virkelighed og menneske stærkt til udtryk i hans embedsførelse, og havde han ikke andet til fælles med Kierkegaard, så var de enige i deres skepsis overfor den nationalromantiske revolutionsånd. Ånden fra 1848 gjorde ham kold. Og da borgerne i Kø-benhavn i marts 1848 fordrede en fri forfatning var hans kommentar: "De folk er gale". I hans øjne havde de nationalliberale i København nemlig slet ikke alvor og forståelse for det slesvigiske, og hvad der rørte sig her.

Jørgen Hansen var en udpræget slesviger med dansk som modersmål og uddannelse, men der blev også talt tysk i familien. Og selv om han var dansk af sind, så var han også den, der kunne værne folk med et andet syn på tingene, som da han sikrede Fr. Petersen - den ivrigt tysk agiterende præst i Notmark - imod at blive suspenderet.

Til hans familiemæssige baggrund hørte, at hans far var fætter til H.P. Hanssen, Nørremølles far. H.P. Hanssen, som jo var en af hovedkræfterne bag Genforeningen i 1920 og dermed indirekte årsag til oprettelsen af det Haderslev Stift, som vi tilhører i dag.

På den måde er der både givet en kirkehistorisk optakt til 150-året for fejringen af 1864-begivenhederne, men der også en ring, der er blevet sluttet, og hvis veje ikke alene går over landegrænser, sunde og bæltter, men også tæller menneskæbner, kulturpersoner og spor, der på sælsom vis krydser hinanden.

For Jørgen Hansen blev ringen som biskop sluttet i 1864, efter at han som nyudnævnt rigsrådsmedlem (i øvrigt mod sin vilje) styrtede tilbage til Als umiddelbart efter slaget på Dybbøl for at opfordre sine præster til at underskrive embedseden til den Preussiske stat. For nægtede de og opgav deres embede, ville det efter hans mening kun tjene fjenden.

Selv blev han i sagens natur afskediget som biskop af den danske stat i 1864, da bispedømmet Als-

Ærø jo ikke længere eksisterede. I tiden herefter og indtil sin død som 87 årig den 16. august 1889 fungerede han som præst i Egen, hvor han både kunne fylde kirken og samle alsingerne om det danske.

Leif Jordt

"Ej blot til pynt"

Fortsat fra Kegnæs-siden

Det er menighedsrådet, der beslutter, hvor pengene skal gøre gavn, og der bliver samlet en pæn sum ind hvert år – gerne 10-12.000 Kr. og heri er ikke medregnet høstkollekten. Det er den eneste søndag i kirkeåret, hvor vi ikke bruger klingpungen, men i stedet opstiller et kar i midtergangen.

Vi følger den oldkirkelige tradition og deler pengene i tre bunker: til de fattige hos os, de fattige i regionen og de fattige ude i verden. I praksis således, at vi reserverer et mindre beløb til jule- eller konfirmationshjælp, men det er ikke hvert år, at det bliver uddelt. I regionen støtter vi Kirkens Korshærs arbejde i Sønderborg, og som repræsentant for de globale fattige støtter vi Østeuropæisk Børnehjælp.

Hvordan bliver pengene så brugt? Det sætter vi fokus på ved to møder i efteråret:

"Livskvalitet på afmagtens vilkår – det dyrebare menneskeliv"

Tirsdag den 1. oktober kl. 19.30 i

Forpagterboligen på Kegnæs

Vi får besøg af Bjarne Lenau Henriksen, tidligere chef for Kirkens Korshær, der vil fortælle om korshærens arbejde og idegrundlag. Han har arbejdet i 42 år for Kirkens Korshær, de sidste 24 år som chef og korshærspræst, indtil han i 2011 blev afløst af Helle Christiansen, søster til vores nye biskop. I de godt fire årtier har Bjarne Lenau Henriksen sat sit markante præg på den offentlige debat, når det gælder samfundets behandling af svage og oversete grupper. Han har provokeret og protesteret og utrætteligt insisteret på, at ethvert menneske skal behandles med respekt og værdighed, for menneskelivet er det dyrebareste, vi har.

"Seks år blandt Rumæniens fattigste"

*Tirsdag den 29. oktober kl. 19.30
i Forpagterboligen ved Kegnæs
Præstegård*

Siden april 2007 har Ena og Kjeld Lykke Olesen boet og arbejdet i Rumænien, primært i det nordøstlige Rumænien blandt fattige romaer i små landsbyer blandt andet med støtte fra Østeuropæisk Børnehjælp. Ena Lykke Olesen viser billeder og fortæller om arbejdet for nogle af de fattigste og elendigst stillede befolkningsgrupper i EU ofte besværliggjort af bureaukrati og korruption.

Litteraturstudiekreds i Forpagterboligen ved Kegnæs Præstegård

Torsdag 10. oktober kl. 19.30:

Himmerige og Helvede

Torsdag 21. november kl. 19.30:

Englenes sorg

Dette efterårs litteraturstudiekreds skal beskæftige sig med to romaner af den islandske forfatter Jón Kalman Stefánsson: "Himmerige og helvede" (2010) og "Englenes Sorg" (2011).

Handlingen i romanerne, der er de første to bind af en planlagt trilogi, udspiller sig på Islands vestkyst for hundrede år siden. I "Himmerige og helvede" ror seks mand ud på fiskeri på havet i en åben båd. Der er kun tynde planker mellem dem og det dybe hav. Grænsen mellem liv og død er knivskarp. Det er marts måned, og den arktiske vind er iskold, og det begynder at sne. Mens de venter på, at torskene skal bide på de udlagte liner, blæser det op, bølgerne slår ind over båden og gør fiskerne gennemblødte. Vennen Bardur dør på havet, fordi han havde været så optaget af at huske en linje fra Det tabte paradys af Milton, at han glemte sin skindanorak. Drengen, romanens navnløse hovedperson, overlevede turen og går over fjeldet til Staden i en frygtelig snestorm for at aflevere bogen, som Bardur havde lånt at den blinde kaptajn Kolbein. I "Englenes sorg" drager drengen med landposten Jens op på Vinterkysten. Men hvis djævelen har skabt

noget i denne verden, bortset fra penge, så er det snestorm på fjeldet.

Jón Kalman Stefánsson er født i 1963 og har tre gange været nomineret til Nordisk Råds Litteraturpris.

Händels oratorier

*Torsdag den 14. november kl. 19.30
i Forpagterboligen ved Kegnæs
Præstegård*

Her vil jeg fortælle om Händel og hans oratorier, og vi skal høre udvalgte passager.

Oratorier er ikke egentlig kirkemusik. Hvor passioner og kantater er komponerede til opførelse i gudstjenesten, så er oratorier skrevet til koncertsalen, men med udgangspunkt i bibelske tekster og temaer. Oratoriet har sin oprindelse i Italien i de møder, man fra katolsk side arrangerede i bedesale, som et led i modreformationens vækkelsesbestrebelse. Georg Friedrich Händel blev skaberen af det engelske oratorium. Han var født i Halle i Tyskland i 1685, men han kom efter nogle inspirerende år i Italien til England i 1712, hvor han slog sig ned i London og blev der til sin død i 1759. Oratoriegenren var ukendt i England, da Händel kom dertil. Han komponerede sit første engelsksprogede oratorium Esther i 1718. Siden blev det til 17 andre.

Sønderjyllands Symfoniorkester opfører to af oratorierne i denne sæson: I november er det "Salomon" fra 1749 og i december det kendteste af dem alle "Messias" fra 1742. Hvis der er tilslutning dertil, arrangerer vi fælles ture til de to opførelser i Alsion.

"Salomon" - opførelse i Alsion fredag d. 15. november kl. 20.00.

"Messias" – opførelse i Alsion torsdag d. 19. december kl. 20.00.

Hubertusmesser

*Onsdag den 6. november kl. 19.00 i
Kegnæs Kirke*

Jagthornsblæserne fra Gråsten Jagtforening medvirker.

*Søndag den 17. november kl. 19.00 i
Lysabild Kirke*

Sønderborg Blæsergruppe medvirker.

Tandslet Sogn

Gudstjenester

SEPTEMBER

Søndag d. 01. kl. 11.00 *

14.s.e.trin.

Søndag d. 08. kl. 11.00 Kirkekaffe

15.s.e.trin.

Søndag d. 15. kl. 14.00 Agnete Raahauge

16.s.e.trin. *

Søndag d. 22. kl. 11.00

17.s.e.trin.

Søndag d. 29. kl. 11.00 Høstgudstjeneste

18.s.e.trin. *

OKTOBER

Onsdag d. 02. kl. 19.00 Hverdagsgudstjeneste

Søndag d. 06. Kirke på hjul

19.s.e.trin.

Søndag d. 13. kl. 16.00 Agnete Raahauge

20.s.e.trin. *

Søndag d. 20. kl. 11.00 Hørevenlig gudstjeneste - kirkekaffe *

21.s.e.trin.

Søndag d. 27. kl. 11.00

22.s.e.trin.

NOVEMBER

Søndag d. 03. kl. 11.00 *

Allehelgensdag

Søndag d. 10. kl. 11.00

24.s.e.trin.

Søndag d. 17. kl. 11.00 *

25.s.e.trin.

Søndag d. 24. kl. 11.00

Sidste søndag i kirkeåret

DECEMBER

Søndag d. 01. kl. 11.00 Familiegudstjeneste

1.s. i advent

*) Altergang

Siden sidst

Døbte:

Ida Sophia Delfs, Ringgade 153,1. tv.,

Sønderborg.

Maja Gehrke Nedergaard, Mommarkvej 300.

Emma Rasmussen Jollmand, Pilene 5.

Viede:

Dorthe Johanne Brown f. Carstensen & Adam Benjamin Brown, London.

Johanne Mose Entwistle & Kristian Haaning Krämer, Odensegade 31, 2. tv, 8000 Aarhus C.

Døde og begravede:

Hans Elholm Bonde, Skovbyvej 82.

Høstgudstjeneste & høstspising

Søndag den 29. september kl. 11.00

Her har konfirmandforældrene sammen med konfirmanderne pyntet kirken.

Efter gudstjenesten er der så auktion over pynten, og det indkomne beløb fordeles mellem Folkekirkens Nødhjælp og Kirkens Korshær i Sønderborg. Når Auktionen er overstået, er menighedsrådet vært ved en frokost på Tandslet Friskole, hvor menighedsrådet redegør for livet i og omkring kirken i det forgangne år. I forbindelse med frokosten kan der købes drikkevarer.

Menighedsrådsmøder

Alle møder er om tirsdagen kl. 16.00 i Tandslet Præstegård

Den 24. september, 22.oktober, 19. november og 11.december.

**Foredrag
ved sognepræst dr. theol. Anders
Kingo**

*Onsdag den 13. november kl. 19.00 i
præstegården*

Den folkelige Kierkegaard – Manden, værket og anliggendet.

Søren Kierkegaard er 200-års jubilar i år. I sit korte liv, indtil han døde 42 år gammel den 11. november 1855, blev han forfatter til et teologisk og filosofisk storværk, som er kendt ikke kun i Danmark, men også ude i verden. Hvem han var, hvad han ville, og hvorfor, vil vi få svar på denne aften. Alle er velkomne. Kaffe og kage: 20,- kr.

Åben skole

Torsdag den 21. november kl. 18.00

Andespisning & adventsdekorationer
Menighedsrådet laver (ande-)mad i Åben skole regi. Derefter vil Finn Ernst vise og give ideer til, hvad man kan lave til årets adventsdekorationer derhjemme. Derfor bedes man heller ikke medbringe materialer til dagen.

**Særlige gudstjenester
Hverdagsgudstjeneste**

Onsdag den 2. oktober kl. 19.00.

Hørevenlig gudstjeneste

Søndag den 20. oktober kl. 11.00

Tekstet gudstjeneste med efterfølgende kirkekaffe.

Allehelgensgudstjeneste

Søndag den 3. november kl. 11.00

Ved gudstjenesten mindes vi sognets døde, og navnene på de, der er døde siden sidste Allehelgen, vil blive læst op. Efterfølgende er der frokost for pårørende i præstegården. Tilmelding til graverkontoret.

Familiegudstjeneste

1. søndag i advent - 1. december kl. 11.00

Juniorkonfirmanderne medvirker. Efter gudstjenesten er der æbleskiver og hygge i præstegården. Alle store og små er velkomne.

Farvel og tak

Ved udgangen af maj tog Lotte Mayntzhusen afsked med os som kirkesanger ved Tandslet Kirke, idet der jo er lidt langt fra Tandslet og til USA, hvor hun nu slår sine folder som au pair.

Selvom vi allerede har taget afsked med Lotte, vil vi gerne benytte lejligheden til også her i kirkebladet at sige hende tak for de 7 år, hun har virket her ved kirken og ønske al mulig held og lykke fremover.

Efter Lottes afgang som kirkesanger er vi derfor meget glade for, at Lis Andersen har sagt ja-tak til udover sin egen del at overtage Lottes del i kirkesangerembedet.

Adresser og oplysninger

Hørup Sogn

Menighedsrådsformand:

Niels Erik Thorgaard,
Vesterbakken 5,
telefon 74 41 63 08,
e-mail: neth@stofanet.dk

Kirkevæрге:

Ove Aagaard, telefon 26 22 63 36.

Kasserer:

Helge Nielsen, telefon 74 41 56 48.

Organist:

Hannelore Nissen-Berdiin, telefon 74 46 53 02.

Kirketjener og graver:

Kurt Nielsen, telefon 74 41 63 60.

Kirkegårdstelefon:

Telefon 74 41 58 47.

Sognepræst:

Agnete Raahauge, Hørup Bygade 12,
telefon 74 41 53 25, e-mail: araa@km.dk.
Træffes bedst tirsdag til fredag kl. 12-13.

Hjemmeside:

www.hoerupkirke.dk.

Tandslet Sogn

Menighedsrådsformand:

Kirsten Jørgensen,
Neder Jestrup 12,
telefon 74 40 74 90.
e-mail: aabojorgensen@gmail.com.

Kirkevæрге:

Tove Wehl, telefon 74 40 74 45.

Kasserer:

Jens Jørn Bonde, telefon 74 40 79 08.

Regnskabsfører:

Helge Nielsen, telefon 74 41 56 48.

Organister:

Arnout Boersma, telefon 74 40 75 82.
Lars Bruun Nielsen, telefon 74 43 20 33.

Kirkesanger:

Lis Andersen, telefon 74 40 76 54.

Kirketjener og graver:

Christen Henriksen. Træffes på kirkegården,
telefon 74 40 71 72, fax 74 40 71 62
eller privat 74 47 46 54,
e-mail: graver@tandsletkirke.dk.

Sognepræst:

Leif Jordt, Mommarkvej 254,
telefon 74 40 78 13, fax 74 40 79 02,
e-mail: lejo@km.dk.

Ugentlig fridag er mandag.

Hjemmeside:

www.tandsletkirke.dk.

Lysabild Sogn

Menighedsrådsformand:

Preben Thessen,
Gammelhave 52,
telefon 74 40 48 76,
e-mail: preben@lysabild-kirke.dk.

Kirkevæрге:

Anne Mette Lyck, telefon 74 40 47 63,
e-mail: raaby_lyck@hotmail.com.

Kasserer:

Jens Jacobsen, telefon 74 40 45 65.

Regnskabsfører:

Helge Nielsen, telefon 74 41 56 48.

Organist:

Hanne Linderoth, telefon 74 42 29 93.

Kirkesanger:

Anne Lund, telefon 74 40 79 79.

Kirketjener og graver:

Kasper Kellgren, telefon 74 40 44 51,
e-mail: kasper@lysabild-kirke.dk.

Sognepræst:

Hans Havelund, kontor: Kegnæsvej 5, Lysabild,
telefon 74 40 43 01, e-mail: hahav@km.dk.
Ugentlig fridag er mandag.

Hjemmeside:

www.lysabild-kirke.dk.

Kegnæs Sogn

Menighedsrådsformand:

Anna Margrethe Petersen,
Bresten 19,
telefon 74 40 51 91
e-mail: ambe@live.dk.

Kirkevæрге:

Mathias Petersen, telefon 74 40 54 28.

Kasserer:

Hans Jørgen Kobbegård Hansen,
telefon 74 40 54 50.

Regnskabsfører:

Carl Nygaard, telefon 74 41 61 05.

Organist:

Hanne Linderoth, telefon 74 42 29 93.

Kirketjener og graver:

Vibe Plesner Ihle, telefon 24 60 43 73,
e-mail: vibe@kegnaes-kirke.dk

Sognepræst:

Hans Havelund, Præstegårdsvej 7, Kegnæs,
telefon 74 40 51 77, fax 74 40 56 58,
e-mail: hahav@km.dk.

Ugentlig fridag er mandag.

Hjemmeside:

www.kegnaes-kirke.dk.

